

PS2022RGW85

DATUM	11-7-2022
AAN	Statencommissies Ruimte, Groen en Water/Wonen
VAN	Huib van Essen
DOORKIESNUMMER	06-25762279 (Erik van Hoogstraten)
ONDERWERP	Kamerbrief programma's NOVEX en Mooi Nederland

Geachte leden van de Statencommissie Ruimte, Groen en Water/Wonen,

In vervolg op de RO-brief heeft de minister voor VRO op 6 juli de programma's NOVEX en Mooi Nederland met een brief aan de Tweede Kamer aangeboden. Met deze programma's wordt procesmatig verder invulling gegeven aan de nationale regie op de RO. Keuzes maken, slim combineren van opgaven en ruimte eerlijk verdelen staan daarbij centraal.

Programma NOVEX: opgaven centraal

Het programma NOVEX heeft als doel de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) versneld uit te voeren: van visie naar executiekracht. Dit programma geeft regie aan het leggen van de provinciale ruimtelijke puzzels en arrangementen (periode oktober 2022 – oktober 2023). Het zorgt voor samenhang in het nationale ruimtelijke beleid, verbindt de 22 nationale programma's van de verschillende departementen zoals benoemd in de RO-brief, het versnelt de uitvoering en vernieuwt de samenwerking door te sturen op heldere voorwaarden en concrete uitvoeringsafspraken. Hiertoe volgt het programma twee sporen:

1. Regie per provincie

Het Rijk legt in oktober 2022 in een startpakket aan elke provincie de in te passen nationale ruimtelijke opgaven en doelen voor. De 12 provincies worden vanuit het programma ondersteund om in de periode tot juli 2023 deze opgaven en doelen ruimtelijk te vertalen, in te passen en te combineren met decentrale opgaven en doelen (leggen ruimtelijke puzzel). Dan is duidelijk welke ruimtelijke keuzes nodig zijn en waar ruimtelijke opgaven realiseerbaar zijn. In oktober 2023 komen Rijk en provincies in samenspraak tot een ruimtelijk arrangement per provincie met wederkerige afspraken. Het programma omvat de opgedane ervaringen met bijvoorbeeld de landsdelige Omgevingsagenda's en ruimtelijk ontwerpen.

2. Regie in NOVEX-gebieden

Naast ruimtelijke regie per provincie wordt in de 16 zogeheten NOVEX-gebieden ook ingezet op gebiedsgerichte regie. In deze gebieden komen veel nationale opgaven samen, is de transitie ingrijpend of overstijgt het de grenzen van de provincie. Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen werken hier gezamenlijk aan een ontwikkelperspectief, een uitvoeringsagenda en een Regionale Investeringsagenda (RIA). Hier vormen de ervaringen met de verstedelijkingsstrategieën (als Ontwikkelperspectief Utrecht Nabij, Ontwikkelbeeld regio Amersfoort Centraal en Verstedelijkingsstrategie Foodvalley-Arnhem-Nijmegen) belangrijke input. Aan elk NOVEX-gebied is een bewindspersoon gekoppeld. Voor de Utrechtse NOVEX-gebieden gaat het om de minister van LNV (Het Groene Hart), voor VRO (verstedelijkingsgebied Utrecht-Amersfoort) en voor natuur en stikstof (gebied Foodvalley-Arnhem-Nijmegen).

Programma Mooi Nederland: ruimtelijke kwaliteit centraal

In het programma 'Mooi Nederland' staat ruimtelijke kwaliteit centraal. Dit gebeurt door te inspireren via ruimtelijke ontwerpkracht, dialoog te organiseren en te normeren door instrumentering. Het programma kent twee actielijnen:

1. Toekomstperspectieven (nationaal)

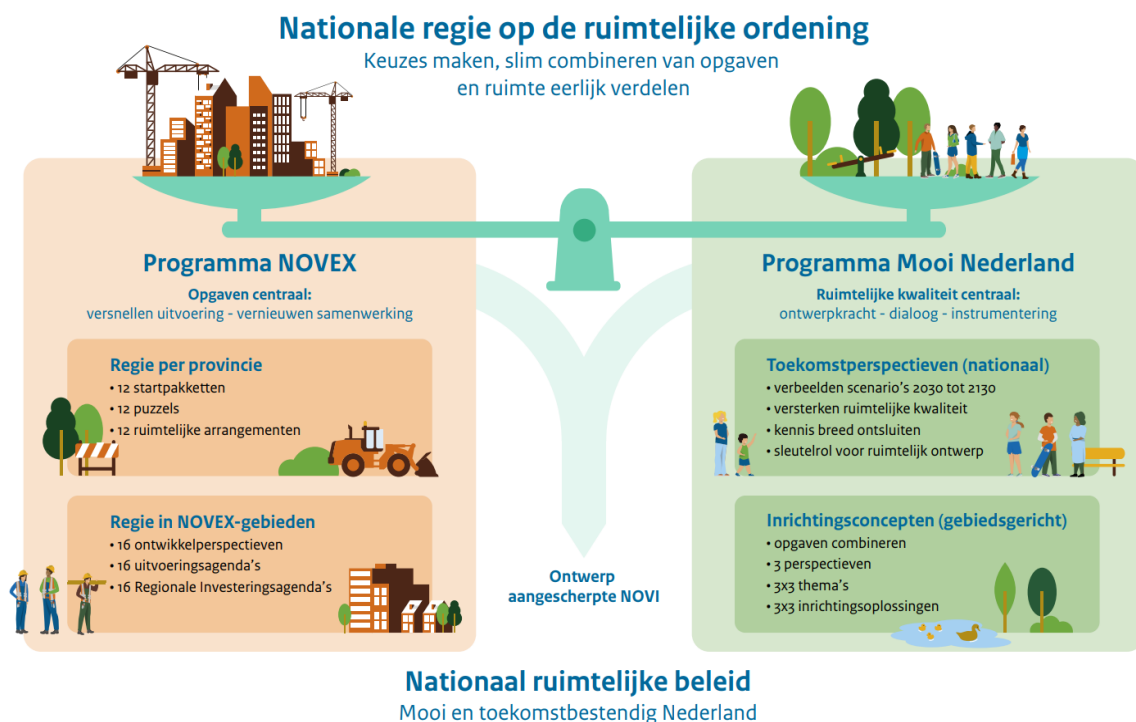
In deze actielijn wordt verbeeld hoe Nederland er in 2050 en 2100 uit kan komen te zien. Welk toekomstbeeld ontstaat er als rekening wordt gehouden met zeespiegelstijging en klimaatverandering en nationale structurerende keuzes op het gebied van woningbouw, mobiliteit, natuur, landbouw met ontwerp over elkaar heen worden gelegd?

2. Inrichtingsconcepten (gebiedsgericht)

In deze actielijn wordt het concreet en praktisch. Er worden negen innovatieve creatieve ruimtelijke inrichtingsoplossingen geboden. De inrichtingsoplossingen zijn verdeeld over drie perspectieven uit de RO-brief: perspectief voor landbouw en natuur; netwerken voor energie en (circulaire) economie en leefbare steden en regio's.

Aanscherping NOVI

Naast de programma's NOVEX en Mooi Nederland werkt het Rijk eveneens aan de aanscherping van de Nationale Omgevingsvisie, de NOVI. Daarbij wordt voortgebouwd op de 22 nationale programma's en de uitkomsten van de programma's NOVEX en Mooi Nederland. Sommige keuzes uit deze programma's zullen op een nationaal niveau vastgelegd moeten worden en juridisch vertaald moeten worden. Dit gebeurt in de aanscherping van de NOVI (voorzien in 2024). Daarbij hoort uiteraard een inspraak- en participatietraject (voorzien in 2023).

Samenhang programma's NOVEX & Mooi Nederland en de aanscherping van de NOVI

Vervolprocedure / voortgang

In vervolg op de RO-brief wordt met de programma's NOVEX en Mooi Nederland procesmatig verder invulling gegeven aan de nationale regie op de RO. Op dit moment is nog niet te zeggen wat de inhoudelijke impact hiervan per provincie, regio of gebied zal zijn. Ook is nog niet duidelijk in hoeverre nationale ruimtelijke opgaven en doelen effect hebben op de provinciale programma's of eventueel zelfs aanpassing van de Omgevingsvisie of verordening van de provincie Utrecht vragen. In de periode tot oktober 2022 is het Rijk eerst aan zet om binnen de 22 nationale programma's keuzes te maken. Deze keuzes komen samen in het startpakket dat het Rijk in oktober 2022 aan elke provincie voorlegt. Wanneer er meer duidelijk is over deze keuzes, zal ik er uiteraard voor zorgen dat uw Staten goed worden betrokken bij de provinciale ruimtelijke vertaling van de nationale opgaven. De Omgevingsvisie en verordening provincie Utrecht en de daaronder door u vastgestelde kaders en beleidskeuzes zijn daarbij het uitgangspunt. Waar mogelijk zal bij het maken van de provinciale ruimtelijke vertaling gebruik

worden gemaakt van de lopende processen zoals regionaal programmeren wonen en werken, de RES'en en gebiedsgerichte aanpak in het landelijk gebied. Over de precieze wijze waarop uw Staten worden betrokken stem ik komende tijd af met de griffie en het presidium (conform diens verzoek van 27 mei 2022 hieromtrent) en zal ik u tijdig informeren. Wanneer aanpassing van de door u vastgestelde kaders aan de orde mocht zijn, dan zal besluitvorming hierover vanzelfsprekend aan uw Staten voorgelegd worden. De voor nu bekende tijdlijn ziet er als volgt uit:

- Tot oktober 2022: Keuzes in 22 nationale programma's door het Rijk;
- Oktober 2022 – juli 2023: Leggen ruimtelijke puzzel per provincie;
- Medio 2023: Ontwerp van de aangescherpte NOVI;
- Oktober 2023: Ruimtelijk arrangement per provincie met wederkerige afspraken.
- Eind 2024: Definitieve aangescherpte NOVI.